

Zestaw 11: Całki wielowymiarowe, układy współrzędnych

(zadania częściowo na podstawie R. Rudnicki, “Wykłady z analizy matematycznej”, oraz W. Krysicki, L. Włodarski, “Analiza Matematyczna w zadaniach, cz. 2”.)

1. Oblicz całki wielowymiarowe

$$I_1 = \int_{-1}^1 dx \int_0^3 dy xy^2, \quad I_2 = \int_0^1 dx \int_0^1 dy \int_0^1 dz(x + y + z), \quad I_3 = \int_0^\pi dx \int_0^1 dy y \cos(xy).$$

2. Oblicz całkę

$$\int \int_D (xy + y) dx dy$$

po obszarze D będącym wnętrzem trójkąta o wierzchołkach $(-1, 0)$, $(0, 1)$ i $(2, 0)$.

3. Oblicz całkę

$$\int \int \int_D x^2 y^2 z^2,$$

gdzie obszar D jest sześcianem o wierzchołkach w punktach $(-1, -1, -1)$, $(-1, -1, 1)$, $(-1, 1, -1)$, $(1, -1, 1)$, $(1, 1, 1)$, $(1, 1, -1)$, $(1, -1, 1)$, $(-1, 1, -1)$.

4. Zmień kolejność całkowania w całce

$$\int_0^2 dx \int_x^{2x} dy f(x, y).$$

(Wskazówka: potnij obszar całkowania na paski równoległe do osi Ox .)

5. Poprzez odpowiedni dobór współrzędnych zamień całki dwukrotne na jednokrotne:

$$I_1 = \int_{x^2+y^2 \leq R^2} f(\sqrt{x^2+y^2}) dx dy, \quad I_2 = \int_{x^2/a^2+y^2/b^2 \leq 1} f(\sqrt{x^2/a^2+y^2/b^2}) dx dy$$

6. Znajdź środek ciężkości ćwiartki kuli, powstałej z kuli przez cięcie wzdłuż płaszczyzny równika i płaszczyzny równoleżnika 0° .
7. Znajdź środek ciężkości stożka o wysokości h i promieniu podstawy a .
8. Korzystając ze współrzędnych sferycznych oblicz powierzchnię wycinka sfery między południkami 0° i 45° oraz równoleżnikami 30° i 90° .

9. *Współrzędne toroidalne.* Torus dany jest parametrycznie jako

$$\begin{aligned}x &= (a + \rho \cos \phi) \cos \alpha, \\y &= (a + \rho \cos \phi) \sin \alpha, \\z &= \rho \sin \phi, \\ \phi &\in [0, 2\pi], \alpha \in [0, 2\pi], \rho \in [0, R]\end{aligned}$$

gdzie $R < a$. Zrób stosowny rysunek i podaj interpretację a , R , oraz kątów ϕ i α . Pokaż, że jacobian przekształcenia wynosi

$$\left| \frac{\partial(x, y, z)}{\partial(\rho, \phi, \alpha)} \right| = \rho(a + \rho \cos \phi).$$

Oblicz objętość torusa z pomocą całek po zmiennych ρ, ϕ, α . Oblicz w analogiczny sposób położenie środka ciężkości połowy torusa powstałej z przecięcia wzdłuż płaszczyzny $y = 0$ (tj. $\alpha \in [0, \pi]$).